Mezhebe Uymanın Ölçüsü Nedir?

Şeyhulislâm İbn Teymiyye rahimehullah'a soruldu:
Soru: Alimler ve imâmların –Allah hepsinden râzı olsun- şöyle söyleyen kimse hakkındaki görüş ve kanaatleri nedir?
Bu kişi, kendisine 'mezhebin nedir?' diye sorulduğunda, 'ben Muhammedî'yim. Allah'ın kitabı ve Rasûlü'nün sünnetine uyarım.' diye cevap veriyor.
Kendisine "her mü'minin mezheblerden birine uyması gerekir. Mezhebi olmayan şeytândır." denildiğinde "Ebû Bekr es-Sıddîk ve ondan sonraki halîfelerin mezhebleri ne idi o zaman?" diye karşılık veriyor. Ona cevaben de "şu mezheblerden birine uymaman doğru değildir" deniliyor.
Acaba bunlardan hangisi doğrudur? Bize fetvâ verin Allah ecirler versin.
Cevap: Elhamdulillah!
İnsanlar üzerine vâcib olan; Allah'a, Rasûl'e ve Allah'ın şu buyruğu ile kendilerine itaat edilmesini emrettiği Ulu'l-emr'e itaat etmektir: "Allah'a itaat edin! Rasûl'e itaat edin! Sizden olan yöneticilere de…" Ancak onlara itaat edilmesi kendi başına müstakil değil, Allah'a ve Rasûl'e itaat etmeye tâbidir. Zira Allah, ardından şöyle buyurmaktadır: "Eğer Allah'a ve âhiret gününe îmân ediyorsanız, herhangi bir şeyde anlaşmazlığa düştüğünüzde, o anlaşmazlığı Allah'a ve Rasûlü'ne götürün. Bu daha hayırlı ve neticesi daha güzel olandır." [Nisâ, 59]
Müslüman bir kimse, başına bir iş geldiğinde, hangi mezhepten olursa olsun, kendisine Allah'ın ve Rasûl'ün şerîatıyla cevap vereceğine inandığı kişilerden fetvâ sorar. Müslümanlardan hiç kimseye, âlimlerden muayyen bir şahsı her söylediği hususta taklîd etmesi vâcib değildir. Yine Müslümanlardan hiç kimseye, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem dışında muayyen bir şahsın mezhebine, vâcip kıldığı ve haber verdiği her husûsta iltizâm etmesi vâcip değildir. Bilakis, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem dışında insanlardan herhangi birinin sözü alınabilir ve terk edilebilir.
Bir kişinin, şerîatı onun aracılığından başka bir yolla bilmekten âciz kalması durumunda, muayyen bir şahsın mezhebine uyması kendisi için ancak câiz olan bir şeydir. Yoksa böyle yapmak, şerîatı bunun dışında başka bir yolla da bilmeye imkânı olan herkese vâcib olan bir şey değildir.
Herkesin üzerine düşen vazife, gücü nisbetinde Allah'tan sakınmak, Allah ve Rasûlü'nün emrettiği şeylerin ilmini öğrenmeye çalışmak, emredilenleri yerine getirip, yasaklananları da terk etmektir.
Allah en iyi bilendir.
Mecmûu' Fetâvâ (20/209)